

[Landbrugsministeren.]

prioritet, som skal være rentefri i Ejerenes og hans Enkes Tid. Hvis man kapitaliserer denne Rentefrihed, kommer man i mange Tilfælde op paa et Beløb af 3 000—4 000 Kr.

Regeringen foreslaar for at undgaa, at Staten skal betale disse Overpriser, at man faar Ret til at foretage Ekspropriation mod fuld Erstatning, ingen Overpris, men et Beløb omkring Jordværdien og Jordens Forrentningsværdi. Jeg vil gerne til Støtte for Ekspropriationens Nødvendighed sige, at naar Forholdene er, som jeg nu har paavist det efter de Forhandlinger, der er ført mellem Jordlovsudvalget og Jordsælgere i Sommer, i den daarlige Tid, hvordan vil det saa ikke blive i en Opgangstid, hvordan vil det ikke blive, hvis man gennemfører en Lov, der betyder stærk Efterspørgsel efter Jord, en Lov, ifølge hvilken Staten betaler Forskellen mellem Jordværdien og Handelsprisen? Man maa være forberedt paa, at det vil blive uhyre store Beløb, som Staten kommer til at udrede efter saadan en Lovgivning.

Jeg synes, at det er uforsvarligt, at Statshusmændene skal gaa ind under saadanne Vilkaar, for alle andre Borgere vil saa tro, at hvert Statshusmandsbrugs Oprettelse betyder, at en Statshusmand faar et Statstilskud, en 3 000—4 000—5 000 Kr. Hvilken Misundelse vil det ikke afføde hos andre erhvervsøgende, som er lige saa kvalificerede til at blive hjulpet af Staten, som Statshusmændene er! Men Sandheden er jo den, at dette Statstilskud ingenlunde gaar til Husmændene; det gaar udelukkende til Overpriser til Jordsælgerne, fordi de faar mere for Jorden, end den beskattes til og den kan forrente.

Hertil kommer, at det Forskelsbeløb, den Forskelsprioritet, eller hvad man nu vil kalde det, som Venstre har foreslaaet, er fuldkommen saglig og praktisk uforsvarlig, for den opfordrer Husmændene til Spekulation, til, naar der er Udsigt til Opgang i Konjunkturerne, at vælge den gamle Husmandslov, efter hvilken de har Chancer for selv at tage hele Gevinsten i Fremtiden og til, naar der maaske er Udsigt til en Nedgangsperiode, saa at vælge 4. Oktober-Loven, efter hvilken de efter en Tids Forløb kan slippe med en mindre Afgift.

Dette sidste kan de trygt gøre, da Venstre tilmed foreslaar, at de Husmænd, som har valgt det, de kalder offentligt Fæste, har valgt Bestemmelserne i 4. Oktober-Loven, frit kan vælge efter en Tids Forløb, om de vil gaa ind i Selvejet. En Husmand

vil da i en Nedgangsperiode ganske naturligt ræsonnere: Nu vælger jeg det, de kalder Fæste, og hvis saa det gaar nedad, hvad der er Udsigt til, kommer jeg efter nogle Aars Forløb til at betale mindre Afgift; skulde der saa efter disse Aars Forløb blive Opgang med Stigning i Jordværdien, saa siger jeg Haps, nu skal det være Selveje, for saa bliver jeg fri for at betale den forøgede Afgift, som jeg ellers skulde betale. Det vil sige, at hvis Spekulationen lykkes, bliver det Tab for Statskassen i første Omgang, og i anden Omgang, hvis det mislykkes, bliver det naturligvis til Ulykke for Husmanden, Misfornøjelse for Husmanden o. s. v.

Og hvilken forskellig Behandling overfor de forskellige Husmænd vil ikke dette medføre! Hvis Staten eller hvis den private køber Jorden billigt, køber den til en Pris, der ligger omkring Jordværdien, bliver der slet ingen Forskelsprioritet; ligger den en lille Smule over, bliver der en Forskelsprioritet paa 1 000 Kr. En anden derimod, som har købt et andet Sted, kan faa en Forskudsprioritet paa 4 000—5 000 Kr. — ja, jeg ser godt, at man har ændret Bestemmelserne og foreslaaet, at det skal være ens for hvert Amt, men det kan godt være, at af to Naboer, som bor tæt sammen, men dog hver i sit Amt, faar den ene en Forskelsprioritet paa 1 000 Kr. og den anden en Forskelsprioritet paa 4 000—5 000 Kr. Hvilken Misundelse vil der ikke fremkomme mellem disse Husmænd! Den sidste vil ikke kunne forstaa, hvorfor Staten favoriserer den første i saa høj Grad, som den har gjort.

Og saa skal Forskelsprioriteten jo først forrentes ved Ejerskiftet. Hvad kan det ikke fremkalde! Hvis en Husmand ikke kan klare sig, selv om han faar Bruget paa de omtalte Vilkaar, men maa gaa fra det efter et Aars Forløb, kommer Staten og siger: Nu skal de 4 000—5 000 Kr. forrentes. I et andet Brug, hvor Husmanden, maaske af Grunde, som han er uskyldig i, han har ikke været udsat for saa store Uheld som den første, kan blive siddende i 30 Aar, har han Forskelsprioriteten rentefrit i 30 Aar.

Det er en forskellig Behandling, der aldrig tidligere har været i dansk Lovgivning af de enkelte Skatteborgere. Hvor er Ligheden, hvor er Retfærdigheden ved en saadan Behandling? Det vil utvivlsomt fremkalde en uhyre Misundelse og Misfornøjelse mellem Husmændene, og det vil fremkalde en mægtig Misundelse hos andre Skatteborgere, som skal betale til dette For-